
 Limbafchds, tannî Stâ Merz 1830.

Teefas-Sluddinafchanas.

1.

La Renzenu Pagasta-Teefa (Burtneeku Basnizas-Draudse) irr teem, Renzenu-
muischâ pee darba buhdameem Kreewu meistereem, likkusi atnemt, prohti:

17½ ohlektes farkana un balta ruhtaina audekla, (smalka bohdes-drehbe),
weenu farkanu bohmvillas lafkatu,
weenu strihpainu semneeka seemischka dekki, un
26 tahdus baltus nehfdogus, kâ Bauneneefchu wehweri ausch.

Kad nu tee Kreewi ne warreja parahdiht, ka schahs leetas winneem ar taisnibu
peederr: tad ta Keiserifka festa Draudses-Teefa Rihgas Kreise wiffus tohs, kam
schahs leetas sudduschas buhtu, usfauz: lai eeksch feschahm neddelahm no tahs
appafschrastitas deenas, tas irr lihds 10tu Awril schinnî gaddâ, pee tahs Renzenu
Pagasta-Teefas, — ar taisnahm leezibahm par to, ka winneem tahs leetas sag-
tas irr, — peeteizahs; ar to peekohdinafchanu: ka pehz pagahjuschu Termina-
deenu neweens wairs ar sawu prassifchanu taps klaufighs, bet ar tahm dreh-
behm tâ darrihts, kâ Likkumi deht atraftahm leetahm pawehl.

Wirkehnmuischâ, tannî 27tâ Wewrar 1830.

Draudses-Teefaskungs von Engelhardt.

G. J. Schwede, Notars.

2.

La Keiserifka Rihgas Kreis-Teefa wehl zittas Patentes muhsu augstas Widsem-
mes Waldischanas teem semneekem sinnamus darra, zif no schahm Pawehlescha-
nahm winneem arri pawiffam wajjaga sinnah: ka ikweens pehz schahm augstahm
Pawehleschanahm turrahs un no strahpehm fargahs.

Tai Patenté no 21ma Janwar 1829 muhfu augsta Gubernements-Waldschana mums atkal mahzibas un padohmus irr dewusi, fà tee pawahji sirgi ja-ahrste, kas tai flapjà wassarà un ruddeni 1828 us flapjahm gannibahm bijufchi, un pehzaki sliktu sapuüschu seenu dabbuja ehst, un zaur to gan drihs wiffàs mallàs muhfu Widsemme newesseli un nespehzigi bija palikkufchi. — Tahs sihmes, pee kurrahm scho newesselibu warre pasiht, irr schahs: Tee sirgi masak ehd, stahw tahli no filles, ar nofahrteu galwu. Gessch wehdera teem ruh; tee arri sawadus subdus, ne ihsten sawahritus, ismett. Pee zirteem sirgeem kahjas pampst, un daschureis, bet ne pee wisseem, kahdas pubteles us abdas rahdahs. Pehz weenas deenas, woi arri wehlaki, tas sirgs pawissam ne ehd, paleek wehl wairak nespehzigs, stahw wehl-tahlaki no filles noht, un dauds gukt pee semmes; winna subdi paleek mihtstaki un plahnaki; pehz tas ar wehderu fahk laistees; un pehzgallà lihds ismett masus farkanus tahrpinus. Tee sirgi pehz tik nespehzigi paleek, fa paschi ne spehj wairs zeltees; ja tad drihs palihgu ne dabbu, tad tee arri pehz kahdahm deenahm sprahgst. — Kad nu pehz schahm sihmehm sirgi fahk ap-sirgt, tad schahs sahles teem buhs derrigas: Memm smalki sagruhstas kwehpes 3 saujas, Enziäna (jeb wilku-sohbu) saknes 3 saujas, kalwu-saknes 3 saujas, wehrmeles 3 saujas, un misu no ohsola-fohka weenu labbu sauju; istaisi to par smalku pulweri, fajauz wissu to pareisi fohpà, un eeleij tam newesselam sirgam rihklé, 7 woi 8 deenas zauri, trihs reises ikdeenàs, no scha pulwera weenu pilnu karroti ar weenu glahsi brandwihnu un uhdeni. — Teem pawahjeem, bet naw wehl newesselleem sirgeem, dohd 3 woi 4 deenàs to paschu pulweri, bet tikkai diwireis ikdeenà, un druszin masak, ne fà teem newesselleem sirgeem. — Gahda arri par to, fa tee stahw faufà, ne wiffai augstà, un ar salmeem isliktà stalli, un fa tee arri teek apsegti. Kad atkal fahk ehst, tad dohd teem labbu seenu un ausas, bet ar masak mehru. — Ja tew tikkai melns un apputtinahs seens buhtu, tad iskull pareisi tohs puttektus, applazzini to ar fahlitu uhdeni, un tà dohd sirgeem preekschà.

Tai Patenté no 1ma Mei 1829 muhfu augsta Widsemmes Waldischana sin-namu irr darrijusti to wiffaugstaku Pawehleschanu muhfu augsti zeenijama schehliga Keisera, zaur Ukasu ta augsti waldidama Senata, kas tai 19tà Dewrar 1829 irr dohta, un wisseem fluddinata: „Wissur irr zeeti japeekohdina, fa neweenam ne buhs eedrohshinatees, tohs putnu-perrektus isposhtihjt jeb tohs pautus (ohlas) isnemt, neds meschà, neds us tihromeem, neds pee uppehm; tik ween irr brihw, tohs perrektus to kaitigu putnu, kas wiffadu fshahdi darra, wiffur isnihzinahjt.“ Tahm Pagastu-Teefahm fewischki tohp pawehlehts, us to luhfoht, fa ikweens arri schai Keiseriskai Pawehleschanai paktausfa.

Tai Patenté no 28ta Nowember 1829 muhfu augsta Semmes-Waldischana kahdus Likkumus un padohmus irr dewusi: fà buhs darriht pee tahs lippigas lohpu-sehrgas un pee ta nahwiga lohpu-mehra, fo ne warr aplam isahrstehjt, un kas 1826tà un pehz atkal 1829tà gaddà schurp un turp arri muhfu Widsemme.

jan dauds lohpus irr fahwusi, un fo tee sweschi leeli wehrschi mums irr eenessufchi, — fà tohs leelus lohpus tuhdaht eefahkumâ buhs glahbt, un tohs wesselus lohpus pee laika buhs isfargahbt, lai schi breefimiga fehrge teem ne peelihp. — Dkweenam fainneekam pee leelas strahpes tohp pawehlehts: kad tam kahdi lohpi apfehrge un kriht, fa tuhdaht par to sawai Muishas-Waldischanai sinu dohd. Tam buhs arri to newesselu lohpu noschirt no teem wesseleem, un tas, kas tohs wahjus lohpus kohpj, ne buhs wairs flahbt eet pee teem lohpeem, kas wehl wesseli irraid. — Zahs sihmes, fa tam lohpan irr tas nahwigs mehris, (fo arri tad wairs ne warr glahbt, bet kas tuhdaht irr janofitt), irr schahs: Kad brihscham trihz un brihscham irr karsts, kad kahjas appahsch wehdera sawels, ar lihku mug-guru un nosteoptu asti stahw, galwu kratta, sohbus trinn, schahwa, stenn; kad tam lohpan farkanas azzis, sawada sawa un dsilla kahfa, muttê farkanas un jehlas weetas, kad dauds fleenas tam is muttes sfreen, un dauds flapjums is nahsim un azzim, un kad pee to ar wehderu laischahs, Zahds newessels lohps arri tahdâ weeta jaganna, un is tahdeem traufkeem jadsirdina, fur wesseli lohpi flahbt ne nahk. Labbaki wehl, kad waffaras-laikâ tahdi lohpi ne mas ne teef is-dsichti, bet mahjâs sawâ weeta, tahdi no teem wesseleem lohpeem, tohp turreti un apkohpti. Ja tahds lohps sprachst starp 14 deenahm, tad to buhs list usschelt, ja tas warr buht, no kahda gudra lohpu-ahrsta. Ja tahs eefschas (sewischki tas kahtrakfnis) irr maitatas un tehretas, tad tahdam lohpan tas lippigs un nahwigs lohpu-mehris irr bijis, un tahds tad bes dihraschanas tahli no mahjahm kahdâ bedrê, no 6 pehdu dsilkuma, ja-eemett, ar kalkeem ja-aptaisa un ar semmi zeeti ja-apmett. — 100 Rubbuli S. N. tam jamakfa strahpe, kas tahdus lohpus wehl mekle ahrstehbt, un tohs tuhdaht ne nositt. Schi irr tahda lohpana fehrge, fa zilweki ar saweem swahrkeem, fa sunni, kaffi, zuhkas, kafas, un zitti mahjas-putni, kas pee tahdeem lohpeem irr bijuschki, scho nahwigu smakku warr peenest teem wehl wesseleem lohpeem. Tapehz teem namma-tehweem un mahtehm tohp pawehlehts, lai wiini us to labbi luhfo, jo wiinneem buhs leela atbildeschana, fa tee to ne darrihs. Kur tahdi newesseli lohpi irr bijuschki un sprachguschki, tur wifs zaur zaurim pareisi ar karstu fahrnu jatihri un jamasga. Tee suhdi irr ja-ismett, un tahdi no mahjas, fur lohpi ne tohp dsichti, kahdâ wezzâ nohrâ ja-isahrda, un til drihs, fà ween warr, ja-eeare. Za semme eefsch tahdahm kuhtehm 1 woi 2 pehdas dsilli ja-isrohk. Za barriba us tahdahm kuhtehm, fur tee newesseli lohpi bijuschki, buhs kahdas pahri neddekas isplattihbt un iswehtinaht, tad pehz to gan warr doht sirgeem un aitam, bet ne mas leeleem lohpeem. Arri teem zilwekeem, kas tohs newesselus lohpus irr kohpuschi, buhs tihritees un masgatees karstâ pirti, sewischki sawus mattus un swahrkus. Kur tahda lohpu-sprachschana irr, tur tai Pagasta-Zesai labbi jaluhfo, fa nekahdi zaur fehrge krittuschki lohpi ne tohp eerakti, fur irr nomesti, un tee, kas to irr darrijuschki, teem sawa strahpe jazeesch. — Kamehr wehl tahda lohpu-fehrge muhsu semné irr, tamehr neweens ne drihst lohpus us pilsfeh-teem un tirgeem dsicht, bes kahdas parahdischanas no Muishas-Waldischanas, fa tee lohpi tai widdu wiffi wesselt. Kas bes tahdahm parahdischanahm ar lohpeem

us pilsfeh-teem un tirgeem nahks, tam tee lohpi taps nonemti un winsch wehl tur flacht nostrahpehts. Ras us tirgeem kahdu leelu lohpu irr pirzis, tas lai ne wedd to tuh-dalin flacht pee farweem mahjas-lohpeem, bet lai 12 deenas wehl usluhko, woi tas lohps ar irr wessels. — Teem frohdsineekeem pee leelas strahpes tohp peefohdinahs, ka tee ne lauj teem zetta-wihreem, kas lohpus dsenn, ka tee tohs eedsenn staddelès; bet teem buhs eerahdiht winneem kahdas schruhnes, woi arri zittu kahdu weetu, fur kahda feh-ta irr apfahrt. Tapat teem arri ne buhs waku doht, staddelès eebraukt tahdeem, kas negehretas wehrschu-ahdas, raggus un nekausefus wehrschu-taufus wedd. —

Zai Patenté no 15ta Juhl 1829 muhsu wissaugstaka Semmes-Waldischana scho Pawehleschanu irr Auddinajusi, ka galwas-naudu un zittas wehl tur flacht usliktas Krohna-dohschanas par to pirnu pufsgaddu, wissuwehlaki buhs nomak-fah-t libds 15tu Merz, un par to ohrru pufsgaddu libds 31mu Dezember. Ras wehlaki scho naudu peeness, tam jamakfa, no tahs nospreestas deenas, par ik-fatru mehnesi, fo tas wehlaki makfa, strahpes-nauda; prohti, no ikfatra Rubbuka 1 Kappeeku R. N.

Zai Patenté no 2tra November 1820 muhsu augsti Semmes-Waldineeki kahdus Likkumus irr demusch, us kahdu wihsi wisseem maseem behrneem tahs weerglas (ieb glahbschanas-) bakkes buhs eelikt. Schi Patente gan arridsan Lat-wiskâ wallodâ irr pahrtulkota; bet tomehr wissas Pagastu-Teefas wehl ne sinn, kas teem jadarra pehz scheem Likkumeem, un arri dauds weetâs ne noteek, fâ tur irr pawehlehts. Tapehz teem schè wehl no jauna teek peeminnehts, kas winneem, un arri teem Pagasta-Wezzakeem un Basnizas-Pehrmindereem, pehz scheem Likkumeem jadarra. Teem Pagasta-Wezzakeem un Basnizas-Pehrmin-dereem tohp pawehlehts, tuh-dalin, kad tee ween sinnu dabbu, tahs mahtes ar teem behrneem, kam bakkes wehl naw eeliktas, pastelleht us to weetu, fur scheem behrneem tahs glahbschanas-bakkes eeliktas taps, un teem arri par to jagahda, ka schahs paschas mahtes atkal tanni nospreestâ deenâ un weetâ ar teem behrneem atnahk, rahdiht, kahdas bakkes teem irr, woi geldigas, woi ne-derrigas. Tahs mahtes, kas ne nahk pehz Pagasta-Wezzaku un Pehrminderu pastellefchanu, — neds us eelikschanu, neds pehzaki us apluhkofchanu, — tahm jamakfa Pagasta-lahdei 30 Kappeekus Sudr. N. par ikfaru ne atnestu, woi ohtru reisi ne rahdicu behrnu. Ja tee Pagasta-Wezzaki woi Basnizas-Pehr-minderi paschi wainigi paliktu zaur to, kad tee tà, fâ winneem irr pawehlehts, tahs mahtes pareisi naw pastellejuschi un isdsinnusch, tad tai Draudses-Teefai teem buhs spreest, winnu Pagasta-lahdei par labbu, kahdu strahpes-naudu. Pee ikweenas Pagasta-Teefas wehl buhs buht diwi eeseetas grahmatas, fur ik-fatra lappa irr apshmeta ar zihpereem un kam schnohres irr zauri wilktas un ar Draudses-Teefas seh-geli apstiprinatas. Eeksch schahm grahmatahm buhs eerakstih-t ikweenu behrnu ar wahrdu, (un arri winnu wezzaku wahrdu), kam

baßes irr listas un labbi isaugufchas. Jkpußgaddös, pehdigâ Zuhniüßa = un pehdigâ Dezember-mehnescha deenâ wiffuwehlaki, buhs parakstihf sawu wahrdu tif labbi tas, kas tahs baßes irr lizzis, kâ arri tas Pagasta-Wezzakais un Skrihveris, un weena no schahm grahmatahm us Draudses-Zeesu ja-aisfuhfa. Ta Draudses-Zeesa pehz kahda laika to grahmatah atkal atpakkat fuhfa, ka no jauna warretu eerakstihf tohs behrnus, kam nahkofschâ pußgaddâ baßes tiks eeliktas. Tas, kas baßes leef, dabbu par ikweenu behrnu, kam geldigas baßes irr, 15 Kappeekus Sudr. N. Teem wezzakeem par saweem behrneem, kam baßes irr eeliktas, tas jamakfa; un ja teem tif dauds naw pee rohkas, tad no Pagasta-lahdes ta nauda tohp makfata, un pehz atkal no winneem par to Pagasta-lahdi eedfihfa.

Zannis Patentês no 7ta September 1820 un no 23scha Zuhli 1824, no muhsu wiffaugstakas Semmes-Waldifchanas schi Pawehleschana irr dohta un fuddinata: „Ja kahdam semneekam kas irr jafuhds un pasemmigi jaluhds pee General-Gubernatora Leelunga, tad neweens us preekschu to ne drihkt darriht, pee leelas naudas-woi meefas-woi zeetuma-strahpes, ja winsch papreeksch sawu teefu naw meklejis pee sawas Pagasta-Zeeßas, un tad pee sawas Draudses-Zeeßas un pee Keiseriffas Kreis-Zeeßas. Ja tad tahds pee wiffahm schahm Zeefahm ne kahdu teefu un taifnu isteefafchanu ne warretu dabhuht, tad tahdam tomehr ar rakstihu Supplik (tas irr: ar luhgschanas-grahmatu,) schim augstam Semmes-Waldineekam ne buhs preekschâ nahkt, bet tam sawu fuhdseschanu, ja ta ween pateefiga un taifna irraid, ar wahrdeem buhs preekschâ nest. Zee, kas pehz schahs augstas Pawehleschanas ne darrihs, tiks affi nostrahpeti ar zeetumu, ar naudu, woi ar meefas-strahpehm; tif labbi tee, kas eedrohshinajahs, ar rakstitahm luhgschanas-grahmatahm muhsu General-Gubernatora Leelungam preekschâ nahkt, kâ arri tee, kas schohs Supplikus irr fadohmajufchi un norakstijufchi.“

Zai Patentê no 27ta Bewrar 1824 irr no augstas Semmes-Waldifchanas pawehlehts un fuddinahfts:

- 1) Kas kahdu lihki bes Mahzitaja sinnas kapsehtâ glabba, tam buhs 10 Rubb. strahpes makfahf, tai Pagasta-lahdei par labbu.
- 2) Ne kur zittur, kâ ween kapsehtâ, mirronus buhs aprakt, pee leelas strahpes.
- 3) Teem Basnizas-Pehrmindereem allaschin par to buhs gahdaht, ka ta fehfa apfahrt lihku=dahrfa (jeb kapsehtas) wessela stahw.

Preeksch trim deenahm ne kahdu lihki ne buhs glabbaht. (Patente no 11ta Zuhli 1799.)

Zanni Patentê no 9ta Zuhli 1828, us muhsu augsti zeenijama Keisera Pawehleschanu, no muhsu augstas Semmes-Waldifchanas irr wiffaem sinnamis

darrichts, fluddinahts un zeeti peekohdinahts, pehz schahs Keiseriffas Pamehler
fchanas arri darriht, un no strahpes fargatees.

- 1) Kad kahdâ Pagastâ (jeb Walstê) kahds saldats, behgulis jeb wasankis bes
Passporta irr flehpts, tad no tahs Walsts-Draudses buhs eedsiht trihsreis
tik dauds, kâ tai galwas-nauda jamakfa; un wehl tur klah to fainneeku,
kas to sawâ mahjâ irr flehpis, buhs aiswest us Nihgu preeksch Zeefas, ka
winsch pehz teem Likkumeem wehl fewischli tohp nostrahpehts.
- 2) Ja Muischneeks pats par to irr sinnajis, tad tam 2000 Rubbuli strahpes-
naudas buhs makfaht.
- 3) Ja winsch pats tahdu fweschu zilweku bes Passporta irr turrejis, tad winsch
kâ Likkumu-pahrfahpejs wehl fewischli tiks strahpehts.
- 4) Tas, kas no tahdas flehpfchanas Nihgâ sinnu irr dewis, tas dabbu to zet-
tortu dalku no scheem 2000 Rubbuteem.
- 5) Ja kahda Pagasta-Zeefa patti tahdu saldatu, behguli jeb wasanku sawâ
Pagastâ fur useet un eesuhpta, tad ta Pagasta-Zeefa bes strahpes-paleek,
un tam ween buhs to nospreestu strahpi zeest, kas tam saldatam, behgutam
jeb fweschineekam bes Passporta mahjas-weetu un usturru irr dewis un
winnu flehpis.

Ikweenai Muishas-Waldischanai buhs pee ikkatra mehnescha-eesahkuma kahdu
rakstitu sinnu us sawu Draudses-Zeesu suhtiht, kurrâ ta apleezina, ka pehz
Walsts-Zeefas wihru isfazzischanas, tee wiffas mahjas irr ismeklejuschy un ne
kahdus fweschus zilwekus tur irr usgahjuschy.

Ad mandatum: Friedr. von Klot, I. Secr.

Es zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civil-Oberverwaltung der Ostsee-Provinzen:

Dr. R. L. Grabe.